

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1973-1974.

12 DECEMBER 1973

WETSVORSTEL

tot invoering van een overlevingspensioen voor
de weduwen van bepaalde gewezen militairen.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het principe luidens herwelk het recht op het anciënniteitspensioen en op het weduwe- en wezenpensioen in het leger in het algemeen slechts toegekend wordt aan beroepsmilitairen en hun rechtverkrijgenden, is gebaseerd op het feit dat de prestaties die van de "niet-beroepsmilitairen" worden geëist, van uit hun aard noch door hun duur een noemenswaardige invloed kunnen hebben op de financiële toestand van hun gezin.

De grote gewapende conflicten waarin ons land in de XX^{ste} eeuw werd meegesleurd, hebben sommige militairen die niet tot het actieve kader behoren, geconfronteerd met een toestand die ten zeerste afwijkt van de op dat principe gegronde vooruitzichten. Juist doordat zij hun plicht hebben gedaan en hun land hebben gediend, zouden zij, en hun weduwen en wezen met hen, - indien de overheid niet ingrijpt in de vorm van een afwijking van de desbetreffende wetgeving, - immers meer nadeel lijden dan dat voortvloeiend uit de maatregel die is vervat in die wetgeving zelf, in de vorm van pensioenen welke aan de beroepsmilitairen en hun rechtverkrijgenden als schadevergoeding daarvoor zijn toegekend.

Wanneer een beroepsmilitair zijn betrekking verliest, wordt onmiddellijk in zijn levensonderhoud en dat van zijn gezinsleden voorzien. Daarbij wordt dan op een billijke wijze rekening gehouden met zijn eventuele lichamelijke tekortkomingen en met de duur van de door hem gepresteerde diensten, doch ook met de waarde van deze laatste en met de beroepsbekwaamheid die hij door zijn jaren dienst als militair heeft verworven.

De echtgenoten van degenen die bij het onderhavige wetsvoorstel in de eerste plaats zijn betrokken, werden definitief uit het leger ontslagen. Door hun gezondheidsroesrand en hun leeftijd konden zij zeer moeilijk, en velen zelfs onmogelijk, een nieuwe betrekking vinden die past bij de materiele mogelijkheden en het minimum aan morele verplichtingen die zij als ex-officier - bijna allen waren het - hebben gekend,

Chambre des Représentants

SESSION 1973-1974.

12 DÉCEMBRE 1973

PROPOSITION DE LOI

créant une pension de survie en faveur des veuves
de certains anciens militaires.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le principe, selon lequel, dans l'armée, le droit à la pension d'ancienneté et aux pensions de la veuve et de l'orphelin n'est reconnu, d'une façon générale qu'aux militaires de carrière et à leurs ayants droit, a été basé sur le fait que, normalement, les prestations imposées aux militaires « non de carrière » ne sont susceptibles ni par leur nature, ni par leur durée, de créer une perturbation notable dans l'économie de leur foyer.

Les grands conflits armés dans lesquels notre pays a été entraîné au XXème siècle ont cependant fait connaître à certains militaires ne faisant pas partie des cadres actifs, des situations à ce point éloignées des prévisions établies sur cette base que dans une intervention des pouvoirs dans le sens d'une dérogation à la législation qui en était résultée, l'accomplissement de leur devoir et leur dévouement au pays, leur eût fait subir ainsi qu'à leurs veuves et orphelins un préjudice plus grave encore que celui dont la mesure est inscrite dans cette législation elle-même, sous la forme des pensions accordées pour les en dédommager, aux militaires de carrière et à leurs ayants droit.

En perdant son emploi, le militaire de carrière trouve immédiatement sa substance et celle des siens assurée dans une mesure qui tient compte équitablement, non seulement de sa déficience physique éventuelle et de la durée de ses services, mais aussi de la valeur de ceux-ci et de la valorisation personnelle apportée à celui qui les a rendus, par ses années de pratique de la profession militaire.

Les maris des personnes concernées en premier lieu par cette proposition de loi ont été définitivement congédiés de l'armée dans des conditions de santé et à un âge où il leur a été très difficile, et pour beaucoup impossible, de se reclasser dans des conditions compatibles avec les possibilités matérielles et le minimum d'obligations morales de l'ancien officier qu'ils sont ou ont été presque tous.

Van alles wat zij hadden kunnen verdienen indien zij hun beroep in het burgerleven gedurende de meer productieve jaren van hun loopbaan verder hadden kunnen uitoefenen, krijgen zij niets. De Staat echter heeft er alle baar bij gehad.

Cedurende die periode en tot de inwerkingtreding van de wet van 7 juli 1964 die hun een als anciënniteitspensioen geldende tegemoetkoming toekende, bereikten de bestaansmiddelen van minstens een vierde onder hen slechts - en Jan nog dank zij de edelmoedigheid van een door hun vroegere kameraden gestijfd Steunfonds - de helft van wat thans als levensminimum wordt erkend. Ondertussen hadden zij hun eigen spaarcenten al lang moeten uitgeven om in hun onderhoud te voorzien.

Telkens als dergelijke toestanden zich in het verleden voordeden, werden er uitzonderingsmaatregelen genomen ten gunste van de betrokken militairen of oud-militairen en van hun rechtverkrijgenden, met name :

- artikel 2-4° van de gecoördineerde wetten op de militaire pensioenen, waarbij niet-beroepsmilitairen, die invalide zijn geworden en ten minste tien jaar dienst tellen, het recht op een anciënniteitspensioen verwerven;

- een koninklijk besluit waarbij in 1919 aan een veertigtal wegens kwetsuren gereformeerde officieren wordt toegestaan diensten, die zij buiten het actief kader in vaste betrekkingen hebben gepresteerd, voor hun pensioen te laten meetellen;

- een wet van 2 augustus 1947, aangevuld door het koninklijk besluit van 25 maart 1948, waarbij aan diezelfde officieren het recht wordt verleend om de jaren, die zij in die betrekkingen hebben doorgebracht, te laten meetellen voor het overlevingspensioen van hun echtgenoten, en waarbij hun bijdragen aan het Fonds voor overlevingspensioenen tot 28 jaar na de prestaties waarop ze betrekking hebben, opnieuw worden gevestigd;

- een wet van 9 juli 1951 die het mogelijk maakte diensten, die door oud-militairen tijdens de oorlog 1940-1945 in het reservekader werden gepresteerd, voor het pensioen in aanmerking te doen komen;

- een wet van 12 juli 1967 waarbij de magistraten en de griffiers van de militaire gerechten te velde hun vroegere diensten voor een overlevingspensioen ten voordele van hun weduwe en wezen mogen laten meetellen, indien deze diensten geen aanleiding hebben gegeven tot inhouding met het oog op de vestiging van dat pensioen.

De initiatiefnemers van de wet van 7 juli 1967, waarbij aan de echtgenoten van de bij het onderhavige voorstel betrokken personen een als pensioen geldende tegemoetkoming werd toegekend, rechtvaardigen hun voorstel tot deze maatregel met de volgende opmerking:

« ... men moet vaststellen dat het overkomen met een tussenpoos van twintig jaar van twee wereldconflicten van lange duur waarin België rechtstreeks werd 'gemengd', op de schouders van enkelen een dergelijke last van militaire verplichtingen hebben geladen, dat het billijk voorkomt hun, in de vorm van een als pensioen geldende tegemoetkoming, gelijkaardige voordelen toe te kennen als die welke de wetgeving verleent voor dezelfde diensten wanneer deze door beroepsmilitairen werden volbracht ».

Maar terwijl de van kracht zijnde wetgeving « voor de zelfde diensten » een overlevingspensioen toekent aan de rechtverkrijgenden van de beroepsmilitairen, houdt nog geen enkele wet, ook niet die van 7 juli 1964, op dit ogenblik rekening met het nadeel dat inzake pensioen berokkend wordt aan de rechthebbenden van diegenen op wier schou-

Les avantages qu'auraient pu leur procurer normalement, de leur côté, la poursuite et l'exercice de leur profession civile pendant les années les plus productives de leur vie, ce n'est pas eux, c'est l'Etat qui en a eu le bénéfice.

Pendant cette période et jusqu'au moment de l'entrée en vigueur de la loi du 7 juillet 1964 leur octroyant une allocation tenant lieu de pension d'ancienneté, les ressources d'un quart au moins d'entre eux n'ont atteint la moitié du minimum vital actuellement admis, que grâce à la générosité notamment d'un Fonds de secours alimenté par leurs anciens camarades. Entre-temps, leurs économies personnelles avaient été épuisées pour faire face aux besoins de leur subsistance,

En général, lorsque des situations de ce genre se sont présentées, des mesures exceptionnelles ont été prises tant en faveur des militaires ou anciens militaires intéressés eux-mêmes, que de leurs ayants droit, à savoir notamment:

- l'article 2, 4° des lois coordonnées sur les pensions militaires a permis d'admettre à la pension d'ancienneté des militaires non de carrière, invalides comptant au moins dix ans de services;

- un arrêté royal qui a autorisé, en 1919, une quarantaine d'officiers réformés pour blessure, à faire compter pour leur pension, des prestations accomplies en dehors des cadres actifs, dans des emplois sédentaires;

- une loi du 2 août 1947, complétée par l'arrêté royal du 25 mars 1948 qui reconnut à ces mêmes officiers, le droit à la valorisation des années passées par eux, dans ces emplois, pour la pension de survie de leurs épouses ainsi que la reconstitution de leurs cotisations au Fonds des pensions de survie jusqu'à 28 ans après les prestations auxquelles elles se rapportaient;

- une loi du 9 juillet 1951 qui permit encore la valorisation pour la pension, des services accomplis dans les cadres de réserve par d'anciens militaires ayant repris du service à l'occasion de la guerre de 1940-1945;

- une loi du 12 juillet 1967 qui permit aux magistrats et greffiers des juridictions militaires en campagne de faire compter leurs services antérieurs pour la pension de survie de leurs veuves et orphelins, lorsque ces services n'ont pas donné lieu à la perception d'une retenue en vue de la constitution de cette pension.

Les promoteurs de la loi du 7 juillet 1964 qui accorda aux époux des personnes concernées par la présente proposition, une allocation tenant lieu de pension, justifient la proposition relative à cet avantage par la remarque:

« ... on ne peut s'empêcher de constater que la survenue à 20 années d'intervalle de deux conflits de longue durée dans lesquels la Belgique s'est trouvée directement impliquée, a fait peser sur les épaules de quelques-uns un tel fardeau d'obligations militaires qu'il paraît équitable de leur assurer, sous la forme d'une allocation tenant lieu de pension, les (sic) avantages similaires à ceux que la législation accorde pour les mêmes services, lorsque ceux-ci ont été accomplis par des militaires de carrière ».

Mais, alors que, « pour les mêmes services » la législation en vigueur accorde la pension de survie aux ayants droit des militaires de carrière, ni cette loi du 7 juillet 1964 ni aucune autre ne tient compte encore aujourd'hui du préjudice incontestablement causé au point de vue pension aux ayants droit de ceux sur les épaules desquels a pesé « le

ders aldus de hoger nuugchaulde vcrmtwoording, « de last van militaire verplichtingen » heeft gerust.

Bovendien werden de jongste zevCltiell jaar rcvcrgecefs vijf wetsvoorstellen ingediend om die [ecnite aan te vullcu,

In ons land wordt, voor her recht op ecu overlevingspensioen, rekening geboudeu met iederc abcdsdag of werkloosheidsdag van dcgcnc dank zij wie dit recht ontstaat, ook als zij zich hclmaul nier bckommcrcn o111 het algemeen welzijn. Het is dan ook ondenkbaar dru de tien à vijftientig jaar, door anderen doorgebracht in dienst van het land, als onbestaande zouden worden beschouwd voor het pensioen van hun weduwe en dar, met betrekking tot dit laatste pensioen, moer worden volstaan met de voorzieningen die zij daartoc in de privc-sector hebben getroffen, terwijl de Staat roch gedurende drieriede van hun loopbaan voordeel heeft gehaald uit hun activiteit en - ofschoon dit verantwoord is - terwijl militairen die veroordeeld werden wegens incivisme en verraad, op dat gebied hulp en bescherming vinden bij de Staat tegen een prijs die vijf à tienmaal lager ligt dan wat het pensioen van hun weduwe kost aan het Fonds voor overlevingspensioenen,

Dat is een onduidbare toestand, die, mocht hij blijven voortbestaan en zich nog meer voordoen, uiteindelijk nadelig zou zijn voor het aanzien en de belangen van het leger; aan een gelijkaardige toestand werd door de wetten van 28 augustus 1948 en 12 juli 1967 een einde gemaakt ten behoeve van de weduwen van de officieren die wegens verwondingen op reform zijn gesteld en van de magistraten en griffiers vande militaire gerechten te vclde.

Dit wetsvoorstel heeft eveneens tot doel aan die toestand een einde te maken, doch ditmaal rekening houdend met de redenen die vorige initiatieven in die zin hebben doen mislukken.

De mislukking van die initiatieven moet in dit geval hoofdzakelijk worden geweten aan de vrees dat de aan het Fonds voor overlevingspensioenen voorggelegde formules om de gevraagde pensioenen te betalen de werking van die instelling zouden verstoren, de belangen van de normale bijdrageplichtigen zouden benadelen en aan de Staat lasten zouden opleggen die onverenigbaar zijn met het principe volgens hetwelk de pensioenen van de rechthebbenden van de personeelsleden van de Staat door die personeelsleden zelf moeten worden gefinancierd,

Die vrees had men kunnen wegnemen door te wijzen op de ruime prerogatieven van het Parlement, op het principe volgens hetwelk het bedrag waartegen die pensioenen worden uitbetaald, niets te maken heeft met wat zij in feite aan het Fonds kosten, alsmede op de omvang van de in 1935 door de Staat overgenomen reserves van het Fonds (toen bijna een miljard frank, d.w.z., thans vier à vijf miljard frank).

Voor de belanghebbenden bestaat het oorlogsrisico niet meer, evenmin als het risico in verband met hun loopbaan of met wezen. Daarom steunen de auteurs van het voorstel hun initiatief enerzijds op een actuariële formule die voor het Fonds, klaarblijkelijk, niets anders inhoudt dan de uitvoering van een normale lijfrenteoperatie met een geringe winst en, anderzijds, op de constatering dat de uitkeringen die aan de Staat worden gevraagd ren behoefte van sommigen, feitelijk al vier- tot vijfmaal en bij voorbaat zijn terugbetaald door deze laatsren.

Om precies te zijn komt de voorgestelde actuariële formule hierop neer, dat het pensioen van de weduwen wier echtgenoot recht had op een anciënniteitspensioen, zou worden uitbetaald tegen het bedrag dat de particuliere verzekeringsmaatschappijen er zouden voor vragen. Van dat bedrag zijn alleen afgetrokken de algemene onkosten en de winst, die in de boekhouding van een staatsinstelling geen rol spelen,

« fande lu des obligations militaires" dont bit erut la justification ci-avant.

En outre, c'est en vain qu'au cours des dix-sept dernières années, cinq propositions de loi ont été déposées pour illettre fin à cette carence ..

Il est impensable, cependant, que dans un pays où toute journée passée au travail ou en chômage par le citoyen le moins soucieux de la chose publique, est génératrice pour les siens J'UH droit it la pension de survie, dix à vingt-cinq années consacrées par un autre an service de la nation puissent être considérées comme inexistantes pour la pension de sa veuve; que cet autre se soit renvoyé pour la pension de la sienne it ses activités privées, alors que l'Etat l'en a écarté il son profit pendant les trois quarts de ce qui fut finalement sa vie active et, bien que ce soit justice, alors que le militaire incivique condamné pour trahison trouve dans ce domaine l'aide et la protection de l'Etat pour un prix cinq it dix fois moins élevé que ce que la pension de son épouse coûte an Fonds des pensions de survie.

Il y a là une situation intolérable dont la persistance et la répétition finiraient par porter atteinte au prestige et aux intérêts de l'armée, une situation similaire il celle auxquelles les lois des 28 août 1948 et 12 juillet 1967 ont mis fin en faveur des veuves des officiers réformes pour blessures et des magistrats et greffiers des juridictions militaires en campagne.

Cette proposition de loi a également pour objet de mettre fin à cette situation en tenant compte, cette fois, des raisons pour lesquelles les actions entreprises précédemment dans le même sens, n'ont pu aboutir.

En l'occurrence, l'échec de ces initiatives paraît avoir tenu principalement à la crainte de voir les formules présentées pour le paiement au Fonds des pensions de survie, des pensions sollicitées, provoquer des perturbations dans le fonctionnement de cet organisme, léser les intérêts de ses cotisants normaux et imposer à l'Etat, des charges incompatibles avec le principe selon lequel le financement des pensions des ayants droit des fonctionnaires et agents de l'Etat doit être supporté par ces fonctionnaires et agents eux-mêmes.

Ces craintes auraient pu être dissipées en se référant à l'étendue des prérogatives du Parlement, au principe de l'indépendance légalement existante entre le montant auquel ces pensions sont payées et celui qu'elles coûtent effectivement au Fonds, ainsi qu'à l'ampleur des réserves du Fonds reprises par l'Etat en 1935 (près d'un milliard de francs de l'époque, soit quatre à cinq milliards de francs actuel).

Les risques de guerre, de carrière ou d'orphelins n'existent plus pour les intéressés. Aussi, les auteurs de la proposition ont préféré baser leur action, d'une part, sur une formule actuarielle, dont, de toute évidence, l'application n'implique rien d'autre pour le Fonds que l'exécution d'une opération de rente viagère normale légèrement bénéficiaire et, d'autre part, sur la constatation que les interventions de l'Etat demandées pour d'aucuns, ont été, en fait, remboursées d'avance par ceux-ci pour plus de quatre à cinq fois leur valeur.

Très précisément, la formule actuarielle préconisée fait payer la pension des veuves dont le mari a eu droit à la pension d'ancienneté, au taux qu'en demanderaient les compagnies d'assurance privées, ce montant étant seulement diminué des frais généraux et bénéfices qui n'entrent pas dans la comptabilité d'un organisme d'Etat.

Aan de Staat ~ en niet aan het Fonds voor overlevingspensioenen ~ wordt alleen een tegemoetkoming gevraagd voor die weduwen wier echtgenoot overleden is vóór de bekendmaking van de hierbij voorgeselde wet of zo kort erna dat hij niet de tijd heeft gehad om de voordelen ervan af te wegen en er zich rekenschap van te geven in hoever hij die kon genieten.

Het feit dat hun « levensverzekeringscontract » niet met het Fonds voor overlevingspensioenen gesloten kon worden vóór een voor dit Fonds gunstig risico weggevallen was ~ een gegeven overlevingsduur van de man kwam nccrop een daarmede gelijkstaand uitstel van de uitkering van hun eigen pensioenen - heeft immers tot gevolg dat hun pensioenen twee- of driemaal duurder is doordat het van de categorie van de renten « op twee hoofden » naar die van de « onmiddellijk ingaande lijfrenten op een enkel hoofd » overgaat,

De oorzaak van het nadeel dat zij aldus op de koop toe lijden, is uitsluitend te wijten aan de achtersrand waarmee hun op zijn minst sedert 1943 bekende toeslag geregeld zal zijn, en daarvoor kunnen zij op het stuk van hun pensioenen niet aansprakelijk worden gesteld, evenmin als de vrouw van een geschorste ambtenaar of van een inciviele militair dat kunnen zijn voor het wangedrag van hun echtgenoot,

Overigens is het des te meer verantwoord voor die weduwen te vragen dat de Staat haar voor die gevolgen schadeloos stelt, daar hij daaruit geldelijk voordeel heeft getrokken voor een bedrag dat ongeveer tweemaal hoger is dan de huidige waarde van de thans voor hun gehele groep voorgestelde tegemoetkoming.

Het gaat daarbij om de besparing ten gevolge van de stopzetting - vóór de normale termijn - van de uitkering van het anciënniteitspensioen van de echtgenoten van deze vrouwen, omwille van de door hun oorlogsinvaliditeit veroorzaakte vermindering van hun levensduur. Indien deze vermindering gemiddeld slechts zes maanden had bedragen voor elke van de gewezen beroepsofficieren en -gegradueerden die deel kunnen uitmaken van de circa zes duizend invaliden van de oorlog 1914-1918 die in 1970 en 1971 zijn overleden, dan zou aldus meer dan dertig miljoen winst geboekt zijn.

Voorts zij opgemerkt dat de omwille van hun anciënniteit gepensioneerde reservemilitairen, die tussen 26 augustus 1939 en 30 september 1945 onder de wapens zijn geroepen, gediend hebben tegen een met hun maandelijks uigckkeerd pensioenbedrag verminderde prijs en vaak zelfs na de duur van hun militaire verplichtingen, wat de Schatkist een winst bezorgt van ongeveer de helft van de wedde welke normaal voor dezelfde diensten aan hun collega's van het beroepskader met dezelfde graad en dezelfde anciënniteit wordt toegekend.

Voor een commandant die aldus vier jaar heeft gediend, komt deze winst overeen met de huidige waarde van een overlevingspensioen van 80000 frank per jaar voor zijn weduwe.

Voor de weduwe wier man niet op een anciënniteitspensioen, maar op de bij de wet van 7 juli 1964 ingestelde uitkering rechte had, bepaalt de voorgestelde wet dat de Staat - en niet het Fonds voor de overlevingspensioenen - zestig procent van de uitkering waarop hun man recht had, moet terugstorten.

Deze bepaling is verantwoord door het feit dat de gepresterde diensten die voor die categorie het recht op dezelfde voordelen hebben doen ingaan als die welke zouden zijn toegekend indien zij beroepsmilitair waren geweest, vóór de datum van hun laatste demobilisatie zijn verricht en dat zij venals de beroepsmilitairen vanaf die datum op deze voordelen aanspraak konden maken.

Een interventie van l'Etat ~ en niet du Fonds des pensions de survie - n'est demandée que pour les veuves de cette catégorie dont le mari est décédé avant la publication de la loi proposée ou trop peu de temps après pour avoir pu en apprécier les avantages et se rendre compte de la mesure, dans laquelle il avait ou aurait la possibilité d'en bénéficier.

Du fait que leur « contrat d'assurance-vie » n'a pu être conclu avec le Fonds des pensions de survie, avant la disparition d'un risque favorable à celui-ci - une certaine survie de leur mari retardant d'autant le service de leur propre pension - il résulte, en effet, que, passant de la catégorie des rentes « sur deux têtes » à celle des « rentes viagères immédiatement sur une seule tête », leur pension est devenue deux ou trois fois plus coûteuse.

La cause du préjudice dont elles sont ainsi victimes par surcroît, réside uniquement dans le retard avec lequel aura été réglée leur situation connue au moins depuis 1943 et dont elles ne peuvent, en matière de pension, davantage être rendues responsables que ne le sont l'épouse du fonctionnaire suspendu ou celle du militaire incivile, de l'inconduite de leur mari.

D'autre part, il est d'autant plus justifié de demander pour elles, à l'Etat, le dédommagement de ces conséquences, que le Trésor en a tiré le bénéfice d'une contrepartie pécuniaire environ deux fois plus élevée que la valeur actuelle de l'intervention proposée pour l'ensemble de leur groupe,

Il s'agit de l'économie réalisée par l'arrêt avant son terme normal de l'octroi de la pension d'ancienneté des maris de ces femmes, du fait de la réduction de leur temps de vie, provoquée par leur infirmité de guerre. Si cette réduction n'avait été, en moyenne, que de six mois pour chacun des officiers et gradés anciens d'active que pouvaient comprendre les quelque six mille invalides de la guerre de 1914-1918, décédés au cours des seules années 1970 et 1971, le bénéfice ainsi réalisé aurait dépassé environ trente millions.

Il y a lieu de remarquer également que les militaires de réserve pensionnés à l'ancienneté qui ont été mobilisés entre le 26 août 1939 et le 30 septembre 1945, ont servi, souvent même au-delà de la limite de leurs obligations militaires, à un prix amputé de leurs mensualités de pension, ce qui a procuré encore au Trésor un bénéfice équivalent à la moitié environ du traitement normalement alloué pour les mêmes services à leurs collègues de carrière de même grade et de même ancienneté.

Pour un commandant, ayant servi ainsi pendant quatre ans, ce bénéfice représente la valeur actuelle d'une pension de survie de 80 000 F par an pour sa veuve.

Pour les veuves dont le mari n'a pas eu droit à une pension d'ancienneté mais à l'allocation créée par la loi du 7 juillet 1964, la loi proposée prévoit la réversion à charge de l'Etat - et non du Fonds des pensions de survie - de soixante pour cent de l'allocation à laquelle leurs maris ont eu droit.

Cette disposition est justifiée par le fait que les services qui ont ouvert pour ceux-ci le droit aux mêmes avantages que s'ils avaient été des militaires de carrière, ont été accomplis avant la date de leur dernière démobilisation et que c'est à partir de cette date que, comme pour les militaires de carrière, ces avantages leur étaient dus.

Door de betaling van hun uitkering aldus een twintigtal jaren uit te stellen heeft de overheid te hunnen nadele en ten voordele van de gezondere en rijkere Belgische belastingplichtige aan de Schatkist honderd miljoen (twintig annuïteiten van vijf miljoen) bespaard.

Aangezien de waarde van de voor hun weduwen aangevraagde pensioenen thans in totaal lager ligt dan vijftientig miljoen, hebben die echtgenoten de bedoelde pensioenen dus in feite gemiddeld tien jaar vooruit beraald tegen meer dan viermaal de prijs ervan, alleen reeds in kapitaal.

Indien die pensioenen ten laste van het Rijk komen, vormt zulks in feite slechts de gedeeltelijke terugbetaling van een lening met verloren kapitaal, waarbij de rol van het Fonds voor overlevingspensioenen te hunnen opzichte beperkt zou blijven tot die van een rijkskassier wiens geringe administratiekosten trouwens zouden worden goedgemaakt door de kleine winst uit de tamelijk lage interest die geldt voor de berekening van de aan de overige betrokkenen uit te keren renten.

Opgemerkt zij dat, aangezien de reële kosten van de bij de wet van 7 juli 1964 ingevoerde en als pensioen geldende uitkering overscharen werden, het krediet van tien miljoen dat voor de jaarlijkse toekenning van die uitkering wordt uitgetrokken, indien de wet wordt toegepast, voldoende hoog zal blijken te zijn om reeds de terugslag van de thans voor die weduwen in uitzicht gestelde « terugkering » te dekken zonder dat men zijn toevlucht hoeft te nemen tot een nieuw budgettair krediet.

WETSVOORSTEL

Artikel 1.

In afwijking van artikel 1 van het koninklijk besluit n° 255 van 12 maart 1936 tot eenmaking van het pensioenregime voor de weduwen en wezen der leden van het leger en van de Rijkswacht, heeft de weduwe van de gewezen militair die de volgende voorwaarden vervult of op het ogenblik van zijn overlijden vervulde:

1° tussen 1 augustus 1914 en 29 september 1919 en tussen 10 mei 1940 en 30 september 1945 militaire diensten gepresteerd hebben als lid van de Belgische strijdkrachten, de Weermacht van Belgisch-Congo, een erkende groepering van gewapend verzet of verzet door de sluikpers of als inlichtings- en actieagent;

2° in totaal tien jaar effectieve militaire dienst tellen, met inbegrip van de diensten in vredes- of mobilisatietijd en de daarbij gelijkgestelde diensten als bedoeld in 1D, ongeacht de leeftijd waarop die diensten gepresteerd werden, doch exclusief de verhogingen voor voorafgaande studies;

3° een pensioen voor oorlogsinvaliditeit 1914-1918 of 1940-1945 genieten,

recht op een militair overlevingspensioen, zelfs indien het huwelijk aangegaan werd nadat haar echtgenoot op een pensioen voor dienstanciënteit gerechtigd was of nadat hij het leger verlaten had zonder op zulk een pensioen ge-

En différant ainsi d'une vingtaine d'années le paiement de leur allocation, les pouvoirs ont bien fait au Trésor, à leur détriment et au profit du contribuable belge mieux payant et plus riche qu'eux, une économie d'environ cent millions (vingt annuités de cinq millions).

La valeur actuelle des pensions demandées pour leurs veuves étant inférieure, au total, à vingt-cinq millions, ces pensions ont donc, en fait, été payées par ces maris, en moyenne, dix ans d'avance et à un montant de quatre fois supérieur, en capital seulement.

Leur prise en charge par l'Etat ne constituerait donc en fait que le remboursement partiel d'un prêt à capital abandonné, le rôle du Fonds des pensions de survie se réduisant, en ce qui les concerne, à celui d'un caissier de l'Etat dont les menus frais d'administration seraient d'ailleurs compensés par le léger bénéfice que lui laisserait l'intérêt, assez bas, prévu pour le calcul des rentes à servir aux intéressés.

Il convient de remarquer encore que le coût réel de l'allocation, tenant lieu de pension, créée par la loi du 7 juillet 1964 ayant été surévaluée, le crédit de dix millions accordé pour le service annuel de cette allocation s'avérera, par l'application de la loi, d'un montant suffisant pour couvrir également l'incidence de la réversion actuellement proposée pour ces veuves sans recourir à une inscription nouvelle au budget.

M. REMACLE.

PROPOSITION DE LOI

Artikel 1.

Par-dérivation à l'article premier de l'arrêté royal n° 255 du 12 mars 1936 unifiant les régimes des pensions des veuves et des orphelins des membres de l'armée et de la gendarmerie, la veuve de l'ancien militaire qui réunit ou réunissait au moment de son décès, les conditions suivantes :

1° avoir effectué des services militaires se situant entre le 1er août 1914 et le 29 septembre 1919 et entre le 10 mai 1940 et le 30 septembre 1945, comme membre des forces armées belges, de la Force publique du Congo belge, d'un groupement reconnu de la résistance armée, de résistance par la presse clandestine ou en qualité d'agent de renseignement et d'action;

2° totaliser au moins dix années de services militaires effectifs, y compris les services du temps de paix ou de mobilisation et les services y assimilés visés au 1° et quel que soit l'âge auquel ces services avaient été rendus, mais compte non tenu des majorations pour études préliminaires;

3° bénéficier d'une pension pour invalidité de guerre, 1914-1918 ou 1940-1945;

a droit à une pension-militaire de survie, même si son mariage a été contracté après l'admission de son mari à une pension pour ancienneté de service ou après son départ de l'armée sans avoir droit à une telle pension et même si son

rechtdig te zijn, en zelfs indien haar echtgenoot geen twintig jaren dienst telt die in aanmerking komen voor het overlevingspensioen, op voorwaarde :

a) dat het huwelijk aangegaan werd vóór haar echtgenoot opgehouden had militaire of daarmee gelijkgestelde diensten in een van de onder 1° hierboven vermelde vormen te presteren en dat de duur van het huwelijk niet minder dan één jaar heeft geduurd;

b) dat haar echtgenoot of zij zelf om het voordeel van deze wet verzocht heeft bij een aangetekende brief gericht aan de Minister van Financiën (Administratie der militaire pensioenen), met vermelding van naam, voornaam, geboorteplaats en -datum van haar echtgenoot, zijn laatste graad en het nummer van zijn invaliditeitspensioen.

De Administratie der militaire pensioenen zal, binnen zestig dagen na het verzenden van dit verzoekschrift, de ondertekenaar ervan laten weten of het al dan niet ontvankelijk is en, in het laatste geval, om welke redenen.

Art. 2.

Het recht op het door deze wet ingevoerde pensioen is niet afhankelijk gesteld van stortingen die vóór de bekendmaking ervan zijn gedaan.

Art. 3.

Voor de gerechtigden wier echtgenoot een pensioen geniet of genoten heeft uit hoofde van dienstanciënniteit, wordt het bedoelde recht afhankelijk gesteld van stortingen welke aan het Fonds voor overlevingspensioenen zijn gedaan door de echtgenoot of door de betrokken echtgenote of weduwe, op door hen zelf te bepalen data en voor door hen zelf vast te stellen bedragen, met dien verstande dat elke storting recht geeft op een gedeelte van het pensioen en de eerste storting recht kan geven op het volledige pensioen.

De betrokkenen zullen evenwel de data waarop zij de stortingen wensen te doen, bij middel van een aangetekende brief ten minste negentig dagen vooraf ter kennis van de Administratie der militaire pensioenen moeten brengen, maar zij zijn niet verplicht het bedrag van hun storting te preciseren. Het eerste bericht zal op hetzelfde blad mogen worden opgesteld als de in artikel 1, b), bedoelde brief.

Art. 4.

Het bedrag van elk gedeelte van het pensioen en eventueel dat van het volledige pensioen zal gelijk zijn aan de levenslange overlevingsrente of aan de onmiddellijk ingaande lijfrente op een hoofd waarvoor de nettopremie zou gelijk zijn aan de storting welke gedaan werd om het recht op die rente te doen ingaan,

Die nettopremie zal worden berekend tegen een intrest van 4 % per jaar vanaf de datum waarop de daarmee overeenstemmende aankondiging van een storting werd verstuurd, daarbij rekening houdend met de leeftijd en de burgerlijke stand van de betrokkene en eventueel met die van zijn echtgenoot, op diezelfde datum.

Bij de berekening van de hierboven bedoelde nettopremies zal zowel voor de echtgenote als voor de echtgenoot gebruik gemaakt worden van de gegevens die vervat zijn in de jongste door het Ministerie van Economische Zaken gepubliceerde sterfetafels.

mari n'a pas rendu vingt années de services admissibles pour la pension de survie, à condition:

a) que son mariage ait été contracté avant que son mari ait cessé d'effectuer des services militaires ou y assimilés, dans l'une des positions visées au 1° ci-avant et que le mariage n'ait pas eu une durée inférieure à un an;

b) que son mari ou clic-même ait sollicité le bénéfice de la présente loi par une lettre recommandée adressée au Ministre des Finances (Administration des pensions militaires), en y indiquant les nom, prénoms, lieu et date de naissance de son époux, son dernier grade et le numéro de sa pension d'invalidité.

Dans les soixante jours qui suivront l'envoi de cette requête, l'Administration des pensions militaires fera savoir à son ou à sa signataire, si elle est ou non recevable et, dans la négative, pour quelles raisons.

Art. 2.

Le droit à la pension créée par la présente loi, n'est pas subordonné à des versements effectués avant sa publication.

Art. 3.

Pour les intéressées dont le mari bénéficie ou a bénéficié d'une pension pour ancienneté de service, ce droit est subordonné à des versements effectués au Fonds des pensions de survie par le mari, l'épouse ou la veuve. Intéressée, à des dates et pour des montants fixés par eux-mêmes, chacun de ces versements donnant droit à une tranche de la pension, le premier pouvant donner droit à la pension entière.

Toutefois, les dates auxquelles les intéressés envisageront de les effectuer devront être annoncées par eux, sans obligation d'en préciser le montant, par un avis adressé sous pli recommandé, au moins nonante jours d'avance, à l'Administration des pensions militaires. Le premier de ces avis pourra être rédigé sur la même feuille que la lettre prévue à l'article 1er, b).

Art. 4.

Le montant de toute tranche de la pension et, éventuellement, celui de la pension entière, sera celui de la rente viagère de survie ou celui de la rente viagère immédiate sur une seule tête, dont la prime nette serait égale au versement effectué en vue d'y donner droit.

Cette prime nette sera calculée à l'intérêt de quatre pour cent l'an à partir de la date à laquelle l'avis annonçant le versement correspondant a été expédié, compte tenu de l'âge et de l'état civil de l'intéressée et, éventuellement, de son époux, à cette même date.

Dans le calcul des primes nettes prévu ci-avant, il sera fait usage, tant pour l'épouse que pour l'époux, des éléments résultant des dernières tables de mortalité publiées par le Ministère des Affaires économiques.

Het bedrag van het volledige pensioen zal niet meer mogen bedragen dan 60 % van het militaire pensioen wegens maximum-dienstactiviteit, dat de echtgenoot ontvangt.

Het bedrag van elke storting die gedaan wordt om het recht op een gedeelte van het pensioen te doen ingaan, moet gelijk zijn aan een aantal volledige tranches van 1000 F, met uitzondering van de storting dank zij welke het bedrag van de rente het in het voorgaande lid bedoelde maximumbedrag bereikt.

Het aantal stortingen per kalenderjaar mag niet meer dan twee bedragen.

Art. 5.

Binnen zestig dagen na het versturen van een van de in artikel 3 bedoelde berichten zal de Administratie der militaire pensioenen aan de ondertekenaar het pensioenbedrag laten kermen dat zou overeenstemmen met elke tranche van honderd frank van de aangekondigde storting, evenals het bedrag van het pensioen waarvan het recht verder blijft bestaan voor de betrokken echtgenote of weduwe.

De medegedeelde bedragen worden berekend tegen het lopende indexcijfer 100 en worden nogmaals herhaald tegen het op dat ogenblik geldende indexcijfer; als indexcijfers zijn hier bedoeld de indexcijfers der consumptieprijzen.

Art. 6.

Elke vertraging in de mededeling van de in de artikelen 1 en 5 bedoelde inlichtingen zal de termijn die aan de betrokkenen is toegekend of opgelegd om de voordelen aan te vragen of om de daaraan verbonden verplichtingen na te leven, met evenveel dagen achteruitzetten.

Art. 7.

Een deel van het pensioen van de bij artikel 3 bedoelde weduwen wier echtgenoot overleden is vóór de bekendmaking van deze wet of overlijdt binnen een termijn van eenennegentig dagen na die bekendmaking, wordt haar ten laste van de Staat uitgekeerd.

Het bedrag van dit deel is gelijk aan het bedrag van het deel waarop zij recht zouden hebben ingevolge een storting gelijk aan het verschil tussen de storting die overeenstemt met het volledige maximumpensioen, berekend op de datum vallende eenennegentig dagen na de bekendmaking van deze wet, zoals is bepaald in artikel 4, en de op dezelfde wijze, datum en grondslagen berekende storting, behalve dat de echtgenoot (fictief) zal worden beschouwd als nog in leven op die datum.

Art. 8.

Nochtans mag het aldus bepaalde bedrag niet hoger liggen dan maximaal zestigduizend frank per jaar, gekoppeld aan het thans geldende indexcijfer 100; voor de gerechtigden op een of meer andere pensioenen of renten of gedeelten van pensioenen of renten ten laste van de Staat - waarop zij recht zouden hebben op grond van de militaire diensten van hun echtgenoot - zal het volledige bedrag van die andere voordelen van eerstgenoemd bedrag worden afgetrokken.

Art. 9.

De Koning kan:

- de bij deze wet bepaalde termijnen verlengen of openstellen;

Le montant de la pension entière ne pourra dépasser soixante pour cent de celui de la pension militaire pour ancienneté de service maximum dont a bénéficié l'époux.

Le montant de tout versement effectué en vue d'ouvrir le droit à une tranche de la pension doit être égal à un nombre entier de milliers de francs, sauf celui du versement qui porterait le montant de la rente, au maximum prévu à l'alinéa précédent.

Il ne peut être fait plus de deux versements par année calendaire.

Art. 5.

Dans les soixante jours de l'envoi de l'un quelconque des avis prévus à l'article 3, l'Administration des pensions militaires fera connaître au signataire, le montant auquel correspondrait, dans la pension, toute tranche de cent francs du versement annoncé, ainsi que le montant de la pension dont le droit reste encore ouvert à l'épouse ou veuve intéressée.

Les montants communiqués seront comptés à l'index en cours et répétés à l'index du moment, ces indices étant ceux des prix à la consommation.

Art. 6.

Tout retard dans la communication des renseignements prévus aux articles 1er et 5, reculera d'autant, en faveur des intéressés, les délais qui leur sont accordés ou imposés pour demander les avantages ou exécuter les obligations auxquels ils se rattachent.

Art. 7.

Une tranche de leur pension sera servie à charge de l'Etat, aux veuves visées à l'article 3, dont l'époux serait décédé avant la publication de la présente loi ou décéderait dans un délai de nonante et un jours après cette publication.

Le montant de cette tranche de leur pension sera égale au montant de la tranche à laquelle leur aurait ouvert le droit, un versement égal à la différence entre le versement correspondant à la pension maximum entière calculée pour la date qui suit de nonante et un jours celle de la publication de la présente loi, comme il est mentionné à l'article 4, et le versement calculé de même, pour la même date et sur les mêmes bases, sauf en ce que le mari y sera considéré fictivement comme encore en vie à cette date.

Art. 8.

Toutefois, le montant ainsi établi ne pourra dépasser le maximum de soixante mille francs par an à l'index cent du moment, et, pour les intéressées qui auraient droit à une ou plusieurs autres pensions ou rentes ou tranches de pension ou rente, à charge de l'Etat, droit qui leur aurait été ouvert du fait des services militaires de leur époux, il en sera déduit, le total du montant de ces autres avantages.

Art. 9.

Le Roi peut:

— proroger et rouvrir les délais prévus dans la présente loi;

— met ingang van 1973 het bij artikel 8 bepaalde maximum voor het deel van het pensioen van de bij artikel 8 bepaalde rechthebbenden, dat ten laste is van de Staat, verhoogd;

- het Nationaal Werk voor Oorlogsinvaliden crtoe machtigen aan de betrokken echtgenoten of weduwen leningen op onderpanden in roerende of onroerende goederen toe te staan waardoor zij onder bepaalde voorwaarden de nodige geldmiddelen kunnen vinden om de uitbetaling van het bij deze wet ingesnelde pensioen of gedeelte van pensioen te verwerven,

Art. 10.

Het bij deze wet ingevoerde pensioen van de echtgenoten van de gewezen militairen die recht hebben of recht hadden kunnen hebben op de bij artikel 20 van de wet van 7 juli 1964 ingevoerde tegemoetkoming indien zij nog in leven waren geweest op de dag dat deze wet van kracht werd, komt ten laste van de Staat; voor de toekenning ervan is geen enkele storting vanwege de rechthebbenden of hun echtgenoot vereist.

Art. 11.

Het bedrag van dit pensioen is gelijk aan zestig percent van het bedrag van de tegemoetkoming waarop de echtgenoten van de rechthebbenden recht hadden of recht hadden kunnen hebben indien zij langer hadden geleefd.

Art. 12.

De ingevolge de artikelen 7 en 10 ten laste van het Rijk toegekende pensioenen worden vooruit en per kwartaal uitbetaald door de Nationale Kas voor Oorlogspensioenen. Die pensioenen worden verkregen per maand. Nochtans blijft de volledige termijn verworven indien de betaling werd verricht.

Het recht op pensioen wordt voor het Rekenhof verantwoord.

Art. B.

De pensioenen en gedeelten van pensioenen, die aan de bij artikel 3 bedoelde personen zijn toegekend ten gevolge van stortingen waarvan de kennisgeving vóór het overlijden van de echtgenoot ten minste negentig dagen na de bekendmaking van deze wet is toegezonden, zullen ingaan op de eerste dag van de maand volgend op het overlijden van de echtgenoot.

Het voor rekening van het Rijk komende pensioengedeelte dat aan diezelfde personen eventueel bij toepassing van artikel 7 wordt toegekend, zal ingaan op de eerste dag van de maand volgend op dezelfde bekendmaking.

, De overige pensioengedeelten voor de gerechtigden op de bij artikel 7 toegekende voordelen, alsmede de pensioenen en pensioengedeelten voor de andere bij artikel 7 bedoelde personen aan wie de kennisgeving van de storting pas na het overlijden van de echtgenoot en meer dan negentig dagen na de bekendmaking van deze wet werd toegezonden, gaan in op de eerste dag van de maand volgend op de toezending van de overeenkomstige berichten van storting.

Het pensioen voor de personen als bedoeld bij artikel 10 zal ingaan op de eerste dag van de maand volgend op de laatste periode waarvoor de echtgenoot de bij de wet van 7 juli 1964 ingevoerde en als pensioen geldende uitkering heeft ontvangen, indien hij daarop recht had en, in het tegenovergestelde geval, op de eerste dag van de maand die op deze bekendmaking volgt,

- augmencervà a partir de l'année 1973, le maximum prévu à l'article 8 pour la tranche de pension à charge de l'Etat, des intéressées visées à l'article 8;

- autoriser l'Œuvre nationale des invalides de guerre à consentir aux intéressés, maris, épouses ou veuves, des prêts sur gages mobiliers ou immobiliers, leur permettant de trouver sous certaines conditions, les liquidités ou parties des liquidités nécessaires au paiement de la pension ou de tranches de la pension créée par la présente loi.

Art. 10.

Pour les épouses des anciens militaires qui ont ou auraient pu avoir droit à l'allocation créée par l'article 20 de la loi du 7 juillet 1964, s'ils avaient été encore en vie lorsque cette loi est entrée en vigueur, la pension créée par la présente loi est à charge de l'Etat et son octroi n'est subordonné à aucun versement de la part de ses bénéficiaires ni de leur conjoint.

Art. 11.

Le montant de cette pension est égal à soixante pour cent du montant de l'allocation dont ont bénéficié ou auraient pu bénéficier les maris des intéressées si une durée plus grande de leur existence le leur avait permis.

Art. 12.

Le paiement des pensions à charge de l'Etat accordées par application des articles 7 et 10, sera effectué anticipativement et par trimestre par la Caisse nationale des pensions de la guerre. Ces pensions seront acquises par mois. Toutefois, le terme entier demeurera acquis si le paiement a été effectué.

Le droit à la pension sera justifié envers la Cour des comptes.

Art. 13.

Les pensions et tranches de pensions accordées aux personnes visées par l'article 3, à la suite de versements dont l'avis les annonçant, a été envoyée avant le décès de l'époux au moins nonante jours après la publication de la présente loi, prendront cours le premier jour du mois suivant le décès de l'époux.

La tranche de pension à charge de l'Etat, éventuellement accordée aux mêmes personnes par application de l'article 7, prendra cours le premier jour du mois suivant la même publication.

Les autres tranches de pensions des bénéficiaires de l'article 7, ainsi que les pensions et tranches de pension des autres personnes visées par l'article 3 et pour lesquelles l'avis annonçant le versement n'a été envoyé qu'après le décès de l'époux et plus de nonante jours après la publication de la présente loi, prendront cours le premier jour du mois suivant l'envoi des avis de versement correspondants.

La pension des personnes visées par l'article 10 prendra cours le 1er jour du mois qui suit la dernière période pour laquelle le mari a perçu l'allocation tenant lieu de pension, créée par la loi du 7 juillet 1964, s'il en a été bénéficiaire, le 1er jour du mois qui suit la publication de la présente loi, dans le cas contraire.

Art. 14.

Geen van die pensioenen noch pensioengedeelten mag uitbetaald worden alvorens de weduwe daartoe een schriftelijke aanvraag aan het Ministerie van Financiën - Administratie der militaire pensioenen - heeft gericht.

Art. 15.

Die pensioenen en pensioengedeelten vallen enerzijds onder de toepassing van de schommelingen waaraan de pensioenen van de rechtverkrigenden der beroepsmilitairen, ten gevolge van wijzigingen in de weddeschaal, van de schommelingen van het indexcijfer der consumptieprijzen e.d. onderhevig zijn, en anderzijds - voor zover daarvan door deze wet niet wordt afgeweken - van alle op de rechtverkrigenden van beroepsmilitairen toepasselijke bepalingen,

9 oktober 1973.

Art. 14.

Le paiement d'aucune de ces pensions ni d'aucune tranche de ces pensions ne peut avoir lieu avant que la veuve n'en ait fait la demande par écrit au Ministre des Finances - Administration des pensions militaires.

Art. 15.

Ces pensions et tranches de pensions sont sujettes aux fluctuations auxquelles sont soumises les pensions des ayants droit des militaires de carrière, en raison des modifications des barèmes, des variations de l'indice des prix à la consommation et autres, ainsi que, pour autant qu'il n'y soit pas dérogé par la présente loi, à toutes les dispositions applicables aux ayants droit des militaires de carrière.

9 octobre 1973.

M. REMACLE,
G. BOEYKENS,
A. DAMSEAUX,
J. DESMARETS,
J. MICHEL..